tur, & proficisceretur, aut demum corpori infusa (quæ tamen ipsa infusio, aut inspiratio essentiam aliquam postulat) tanquam in subjecto suo se exerceret, & proinde extrà illud aut accidens imaginatione conceptum, & rationis commentum, aut planè nihil existeret, quod utrumque falsum, & *Sacræ Scripturæ* æquè ac Rationi communi repugnans suam ipsius falsitatem & absurditatem in lucem apertam & meridiana clariorem producit. Immortalitatis autem, quâ animam præditam scimus, luculentissimo argumento animæ essentia stabilitur, utpote in quam sive beatitudine & gaudio æterno fruituram, sive æterna damnatione perituram, & æternæ mortis cruciatus & torsiones passuram, immortalitas omnino cadere non posset, & qua ipsa immortalitate nunquam à corpore immortali distingueretur, nisi essentia esset, & substantia peculiaris, & per corpus quidem diffusa, sed ab eodem etiam distincta, à qua omnes illæ functiones nobilissimæ, quarum corpus instrumentum esse videmus, proficisci & oriri solent. Hæ autem rei alicui essentiâ reali & substantiali ortbatæ, ac ideo accidentis potius nomen & naturam merenti neutiquam attribui possunt, nec ipsi corpori acceptæ ferri, cum accidens nonnisi subjecto inhæreat, & sine ipso nihil sit, & corpus omnium illarum actionum, & functionum, quas anima operatur, purum putum existat instrumentum, post animæ & sui dissolutionem ad earum operationem penitus inutile & ineptum. Taceo animæ à *Christo* liberatæ ac per *Sp. S.* regeneratæ gaudium ac lætitiam inauditam & ineffabilem, qua in futura æterna beatitudine perpetuo fruetur, & depravatæ ac damnatæ cruciatus & dolores horrendos & æternos quos cum Diabolis in æterno igne patietur: illam profectò *Deus* in *sacris literis* animæ piæ nunquam promisisset, & hos impiæ nunquam minatus fuisset, si anima substantiali sua essentia careret, & destitueretur.

Immortalitas essentiam animæ confirmat.

Animæ functiones nec accidenti, nec corpori attribui possunt.

Immortalitatem verò animæ infinita argumenta tàm ex *Sacrarum Literarum* monumentis quam ex ipsius natura & proprietatibus accita confirmant, & ipsorum *Ethnicorum Philosophorum* & *Doctorum* sagaciores, & prudentiores ex Naturæ Lumine, Operibusque *Dei* haustam asseruerunt, & statuerunt. Ejus autem indagatio & cognitio summè necessaria, homines de sua salute solicitos ad *Dei* cultum, & reverentiam, ad virtutum & honestatis amorem ac desiderium, ad proximi dilectionem, atque ad societatis humanæ conservationem deducit: Neglecta è contrario homines profligatos, & in morte animam evanescere, ac interire credentes in atheismum horrendum, contemptum *Dei* & *Proximi* ineffabilem, vitia abominanda, & turpissimam vivendi rationem præcipitat, eosque in Diabolos carnales convertit. Ac quamvis *Ethnici* eam certam, & indubitatam cognoverint, ac discrimen beatitudinis & damnationis æternæ sensum, & intelligentiam aliquam habuerint, Divina tamen luce carentes falsorum Deorum cultu, & ficta Religione hominibus timorem & reverentiam falsam injiciente, illam consequi, & hanc à se amoliri studuerunt; ita ut ipsis à Veritatis tramite aberrantibus hæc immortalitatis cognitio ad salutem æternam potius obfuerit, quàm profuerit, & nihil nisi civilis vitæ ordinem & honestatem aliquam pepererit.

Immortalitatem animæ argumenta asserentia.

Ejus cognitio quid prosit.

Neglectus quid damni inferat.

Ejus cognitio quid Ethnicis profuerit.

Sic insitus & innatus Numinis timor & reverentia, conscientiæque impulsus aliquid tota Universitate rerum superius longè, & potentius esse dictantes, ipsos ad *Dei* Creatoris sui cognitionem, & cultum verum revocare conati sunt, ut inexcusabiles omnino sint, quandoquidem in ipsis manifestum est, & *Deus* ipsis manifestum fecit τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ, (i. e.) *quod de Deo cognosci potest*, quemadmodum *Apostolus Paulus ad Romanos* 1. *v.* 19. *&* 20. testatur. Sed insana, depravata, densissimis tenebris involuta Ratio, & animalis homo, qui non intelligit ea, quæ sunt spiritus, ipsos, proh dolor! à vera veri *Dei* cognitione & cultu deflexit, abduxit, & in horrendam idololatriam præcipites egit, ita ut immortalitatis spe aliqua ducti, quidem cognoverint, Bonis mercedem & bonitatis compensationem, malis vero pœnam in alia vita post mortem exspectandam esse, sed à veritatis via deviantes horrendorum somniorum, figmentorum, & Chimærarum inventione, & excogitatione se polluerint. Sed quibus argumentis ipsa immortalitas asseratur, audiamus.

Unde cognitio illa apud Ethnicos profecta sit.

Unde ipsorum idololatria oriatur.

Sacra pagina, quæ sola nobis omnem dubitationis scrupulum eximere potest, animæ essentiam immortalem passim inculcat, & eam à corpore distinctam essentiam existere affirmans, plurimis testimoniis immortalem asserit, ex quibus nonnulla in medium adducemus. *Gen.* 17. *v.* 7. *Ier.* 31: 33. *Deus* cum *Abrahamo* & posteris ejus, i. e. credentibus cunctis perpetuum, i. e. æternum fœdus pepigisse dicitur: & *Exod.* 3. *v.* 6. *Deus* se *Abrahami*, *Isaaci*, & *Iacobi Deum* esse dicit, quæ verba *Christus Matt.* 22. *v.* 32. repetens hæc addit, *Deus non est Deus mortuorum, sed viventium*, iisque resurrectionem & consequenter animarum immortalitatem probat in iis, cum quibus secundum corpus jam dudum mortuis *Deus* perpetuum, i. e. æternum fœdus fecerat. *Matt.* 10. *v.* 28. *Christus* animam non posse occidi, ac proinde immortalem esse docet. *Lazari* pauperis, & divitis *Epulonis* animæ post mortem fuêre superstites. *Luc.* 16. *Paulus* ad Dominum migrare cupiens, & cum *Christo* esse desiderans animam immortalem esse indicat. *Philipp.* 1. *v.* 23. Idem asserunt stolæ albæ, & clamor animarum *Apoc.* 6. *v.* 9. & 10. ut & latro in cruce *Luc.* 23. *v.* 43. cui *Christus* dixit; *hodie eris mecum in paradiso*: Tot item promissiones vitæ æternæ passim credentibus in *Veteri & Novo Testamento* factæ. *Petrus Epist.* 1. *cap.* 2. *v.* 25. *Christum* vocat animarum pastorem & curatorem.

Sacræ Scripturæ testimonia immortalitatem prodantia.

Porrò ipsa Natura *Dei* animarum immortalitatem firmissimè stabilit. Justitia Dei in æterna vita bonos præmiis afficiet, ac malos pœnis mulctabit. Sapientia & Providentia Divina, non vult, ut illud, quod à *Deo* immediatè ortum suum duxit, moriatur, & idem exitus sit brutorum

Argumenta petita à Natura Dei.

torum irrationalium, & hominum, quorum animæ sunt diversissimæ. Misericordia & dilectio *Dei* in causa fuêre, ut *Filium suum Unigenitum* in carnem miserit, ut morte æternâ genus humanum liberaret. Mors hæc animarum in *Scriptura* est spiritualis, & damnationem ipsarum immortalium ad infernum denotat, cum interitum ipsarum & extinctionem non designet, sed potius Lucis æternæ privationem, & horrendos atque æternos cruciatus, quibus docet eas cruciatum iri innuat.

A Natura Animæ Intellectivæ.

I. Cogitationes.

Lex naturalis & Conscientia.

Apostolii Pauli locus.

Lex quid sit.

Ad stabiliendam quoque immortalitatem animæ magni momenti argumenta Intellectivæ Animæ Natura & proprietates affatim suppeditant. I. Motus celerrimus infinitarum cogitationum ex animæ intellectivæ imaginatione momento citius orientium, ad infinita subjecta se applicantium, & infinitas figuras in ipsa formantium, quæ momento citius orientes, & desinentes admirabili suâ operatione meritò cunctos homines in admirationem, & stuporem rapiunt, animæ Naturam ac proprietates admirandas ob oculos ponunt, & eandem immortalem esse firmiter concludunt. Idem præstant Lex naturalis & conscientia, unius & solius animæ operationes, quas nemo hominum satis percipere & admirari potest. De aliis admirandis operationibus frequentissimis quidem, ac omnibus hominibus familiarissimis, plærisque tamen nec intellectis, nec cognitis, insignis locus occurrit apud *Apostolum Paulum ep. ad Romanos cap.* 1. *v.* 15. *&* 16. ubi hæc leguntur verba: οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπολογουμένων. ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Ut qui ostendant opus legis scriptum in cordibus suis, una testimonium reddente conscientiâ, & cogitationibus sese mutuò accusantibus, & excusantibus. In die, quo judicabit Deus de latebris (vel occultis) hominum, ex Evangelio meo, per Iesum Christum.* Convincit autem *Apostolus* his verbis malitiosam & profligatam Apostasiam, & defectionem *Ethnicorum*, qui à *Deo* defecerunt, licet opus Legis cordibus ipsorum inscriptum fuerit, atque ita ipsi Bonum à Malo discernere noluerint, cum tamen bonum & malum noverint, ac conscientiam habeant, i. e. omnium suorum operum, factorum, dictorum & cogitationum memoriam, & recordationem, quæ in Judicio Ultimo judicatum iri *Sacra Scriptura* passim docet. Conjunguntur autem in dicto *Apostoli* textu hæc tria, Lex nempe cordibus inscripta, Conscientia, & cogitationes sese mutuò accusantes, & excusantes, à quibus tribus malitiæ suæ Ethnicos in Die Judicii coram Divino Tribunali ubi *Deus* de occultis hominum judicabit, convictum iri docet. Lex quid sit, uniciúique notum est, quandoquidem fertur, ut bonum faciamus, & malum omittamus. Prima lata est in paradiso, quâ *Deus Adamo* præcepit, ut de vetitæ arboris fructu non comederet. Altera multorum annorum intervallo post *Israelitis* data, ipsis quid faciendum, quid omittendum sit, præscripsit. Lex cordibus inscripta, cujus *Textus* hîc mentionem facit, & quam plerique notitiam naturalem interpretantur, est cognitio, & notitia illa boni & mali, quam homo vetiti fructus esu, & lapsu suo consequutus est, & ante lapsum non habuit, cui in statu innocentiæ suæ, quid malum esset, ignoraverit, & à Diabolo seductus fuerit, qui ipsi persuasit, quod notitiam illam consequuturus esset, si de pomo vetito ederet. Nescivisset etiam, quod fructus ille tàm noxius, damnosus, & perniciosus esset, nisi lege expressa *Deus* vetuisset, ut illo fructu vesceretur, quod quoniam fecit, animam suam prius bono soli subjectam malo subdidit, atque ità in animâ suâ boni & mali contrarietatem excitavit, quod utrumque cum in animâ ejus fuerit, etiam utriusque notitiam in eâdem extitisse necessarium est. Hæc est Lex illa cordibus inscripta, quam *Deus* postea *Israelitis* renovavit, & duabus tabulis *Dei* & *Proximi* dilectionem concernentibus præscripsit. Hanc *Gentes* non habuerunt, sed illam, atque ita naturâ, quæ legis sunt facere, & ideò legem non habentes sibi ipsis lex esse ab *Apostolo v.* 14. dicuntur. Unde qui sibi lex est, & bonum facit, malumque vitat, etiam novit, quid bonum, malumque sit, quandoquidem lex bonum jubendo, & malum prohibendo homini, quid faciendum atque omittendum sit, præscribit. Proinde qui bonum facit, & malum vitat, illud faciendo, & hoc omittendo facit ea, quæ legis sunt, & qui sine lege peccabit, sine lege peribit, & qui in lege peccabit per legem damnabitur, ut idem *Apostolus v.* 12. docet. Quia igitur *Ethnici* hanc boni notitiam repudiaverunt, ac malo adhæserunt, à *Deo* relicti, in reprobum sensum dati, ac repudiati sunt, quos judicare hominis non est, sed illius, qui unicuique ut meritus est, in ultimo judicio mercedem suam tribuet. Conscientia autem mille testibus potentior quid aliud est quam notitia, memoria & recordatio omnium nostrorum factorum, quæ in hâc vita patravimus, dictorum, quæ ore nostro pronunciavimus, & cogitationum, quas in animi nostri latebris indefinenti meditatione finximus. Omnium horum, quæ licet in anima nostra oblivione sepulta sæpè jaceant, testis est conscientia nostra, à qua, severo judice, in anima nostra sedente, & ea omnia, etiam occultissima in propatulum productura tandem in Ultimo Judicio convincemur, & judicabimur. Argutia illa externum & conscientiæ forum distinguens nodum in scirpo quærit, ac Magistratui Politico adulatur, qui profecto duplici conscientia obstrictus pro se & subditis suis tandem respondere & rationem reddere cogetur, nec unquam externo foro actiones suas malas excusabit. Ipsa quoque conscientia omnium actionum nostrarum testis erit, sive illæ in foro, sive alibi patratæ fuerint, quandoquidem ubique in hâc vitâ dilectionis *Dei* & *Proximi* ratio habenda, & omnes nostræ actiones, qualescunque etiam fuerint,

Lex cordibus inscripta.

Notitia boni & mali.

Conscientia quid sit.

Externum & Conscientiæ forum.

ANDREAS CELLARIUS PALATINUS *Harmonia Macrocosmica* AMSTERDAM, 1661 THE WARNOCK LIBRARY Octavo